21.11.2017

Eduskunnan lakivaliokunnalle

E 89/2017 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission suositus neuvoston päätökseksi luvan antamisesta aloittaa neuvottelut yleissopimuksesta investointiriitojen ratkaisemiseen tarkoitetun monenvälisen investointituomioistuimen perustamiseksi

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry:ltä lausuntoa otsikossa mainitusta asiasta. Lähtökohtaisesti Kuluttajaliitto suhtautuu kielteisesti erillisen tuomioistuimen perustamiseen investointiriitojen ratkaisemiseen. Euroopan unionin alueen ja monien muiden valtioiden (esimerkiksi Yhdysvaltain tai Kanadan) tuomioistuimet ovat sillä tavoin ammattitaitoisia ja riippumattomia, että niihin voidaan luottaa ja sijoittajien suojaa käsittelevät riidat käsitellä kansallisissa tuomioistuimissa. Ei ole mitään syytä epäillä, että ulkomaiset sijoittajat joutuisivat heikompaan asemaan kuin kotimaiset sijoittajat tai muut henkilöt. Tämän vuoksi Kuluttajaliitto ei näe olevan yleistä tarvetta esitetylle tuomioistuimelle. Lisäksi pelkästään investointiriitojen ratkaisemiseen tarkoitetun tuomioistuimen olemassaolo synnyttää epäilyn siitä, että ulkomaiset sijoittajat ovat etuoikeutetussa asemassa kotimaisiin toimijoihin nähden.

Kuluttajaliiton mielestä investointisuojaa koskevan sääntelyn yleisenä ja erityisesti investointiriitoja ratkovien erityistuomioistuinten ongelmana on se, että se antaa yksityiselle sijoittajille mahdollisuuden haastaa EU tai valtio ulkopuoliseen tuomioistuimeen sen käyttäessä lainsäädäntövaltaansa. Tämä mahdollisuus voi toimia pelotteena, joka estää tai hidastaa demokraattista lainsäädäntöprosessia ja estää kuluttajansuojan tai kestävän kehityksen edistämistä – varsinkin kun otetaan huomioon, että vapaakauppasopimuksissa säädetään muustakin kuin pelkästään kaupan esteiden poistamisesta. Kuluttajaliitto pitää yleensäkin erillistä sijoittajansuojaa tarpeettomana ilmiönä, joka saattaa ulkomaiset sijoittajat etuoikeutettuun asemaan suhteessa muihin toimijoihin – oikeusvaltioissa ihmisten ja oikeushenkilöiden omaisuus on muutoinkin riittävästi turvattu.

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET RY
Y-TUNNUS: 0896108-4

PACIUKSENKATU 19
00270 HELSINKI
FINLAND

+ 358 9 454 2210
INFO@KULUTTAJALIITTO.FI
WWW.KULUTTAJALIITTO.FI

Jos otsikossa mainitun tuomioistuimen perustamista kuitenkin ryhdytään valmistelemaan, Kuluttajaliitto pitää tärkeänä, että huomioidaan ainakin seuraavat asiat:

1. Tuomioistuimen jäsenten ja muiden virkailijoiden riippumattomuus ja itsenäisyys on varmistettava sekä asetettaessa heitä toimeensa, heidän toimikautensa aikana että toimikauden päätyttyä. On huolehdittava myös, että heitä koskevat eturistiriidat ehkäistään.
2. Tuomioistuimella pitää olla velvollisuus asioita ratkaistessaan ottaa huomioon investointisuojaa koskevien sopimusten ohella muukin sitova kansainvälinen sääntely, kuten ihmisoikeuksia, työntekijöiden oikeuksia ja ympäristönsuojelua koskevat sopimukset.

Kuluttajaliitto pitää myös tärkeänä, että ennen asiasta päättämistä tehdään riittävä arviointi ehdotetun tuomioistuimen vaikutuksista. Arvioinnin tulee sisältää sekä taloudelliset että hallinnolliset vaikutukset.

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry

Juha Beurling
pääsihteeri

Timo Niemi
lakimies